

LW 302

СЕМЕЙНО И НАСЛЕДСТВЕНО ПРАВО

Приета: прот. № 40 от 30.09.1997г.; изм. прот. № 11 от 17.09.2011; изм. прот. № 15 от 24.06.2016

Лектор: проф.д-р Симеон Тасев

АНОТАЦИЯ

Дисциплината е един от задължителните предмети, които трябва да усвоят студентите от специалност "Право". С изучаването ѝ се прави следващата крачка в овладяването на материалното гражданско право. Материята е свързана с другите дялове на гражданското право – общата част, вещното право, облигационното право, а също така и с търговското право.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ

Първата основна цел на дисциплината е запознаването на студентите с основните институти на семейното право, по-конкретно:

сключване и прекратяване на брака;
отношенията между съпрузи;
отношения между родители и деца;
установяване на произход и осиновяване;
издръжка.

Втората цел на дисциплината е запознаването на студентите с материята на наследственото право:

наследяване по закон и по завещание;
приемане на наследството;
отношения по повод наследството и делба на наследство.

ПРЕДПОСТАВКИ

За да бъдат постигнати посочените цели е необходимо студентите да бъдат запознати поне с материята на общата част на гражданското право, както и с въпросите на вещното и облигационното право.

СТАТУТ И СТРУКТУРА

специалност	статут	Кредити	редовно обучение				заочно обучение			
			л	с	у	общ	л	с	у	общ
Право	Задължителна	7	70	35	105	65			65	

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

Тема 1. Понятие за семейно право. Развитие на семейното право.

Предмет на обективното семейно право - чл. 1 СК.

Мястото на семейното право в правната система.

Етапи в развитието на семейното законодателство в България. Съвременни тенденции.

Тема 2. Брак – понятие и сключване.

Сключване на брак - форма и изисквания. Граждански брак - понятие.

Процедура по сключване на брака - компетентен орган, време, място, съставяне на акта.

Условия и пречки за брак - понятие и видове.

Тема 3. Условия и пречки за брак - чл. 12 и 13 СК.

Изисквания за действителност на брака.

Пълнолетието като условие за брак. Изключението за навършилите 16-годишна възраст.

Наличието на друг брак като пречка.

Болест, обосноваваща поставяне под пълно запрещение. Болест, опасна за живота или здравето на поколението или на другия съпруг.

Родство и осиновяване като пречки за брак.

Тема 4. Отношения между съпрузите.

Лични отношения.

Обща характеристика на имуществените отношения.

Тема 5. Съпружеска имуществена общност.

Историческо развитие на уредбата на имуществените отношения. Характеристика на действащия режим. Понятие и предпоставки за възникване на общността. Съвместният принос като основна предпоставка - форми, презумпция. Моментът на придобиването - формалната предпоставка.

Характеристика на съпружеската имуществена общност. Обекти, включени в общността.

Прекратяване на общността.

Управление и разпореждане с общи имущества. Сделки, сключени само от единия съпруг.

Тема 6. Лични имущества на съпрузите.

Имуществени обекти, невключени в общността.

Имущества, придобити преди сключването и след прекратяването на брака.

Лични имущества поради липса на съвместен принос (чл. 20, ал. 1 СК).

Лични вещи с оглед предназначението им (чл. 20, ал. 2 СК). Преобразуване на лично имущество - основание и обхват на правилото, развитие на съдебната практика.

Управление и разпореждане с лични имущества - въпросът за семейното жилище.

Тема 7. Произход.

Принципи в уредбата на произхода.

Установяване на произхода от майката. Искове за установяване и оспорване на майчинство.

Презумпция за бащинство - понятие и предпоставки. Конкуренция на презумпции. Иск за оспорване на бащинство - легитимация, срокове. Иск за установяване на бащинство.

Припознаване - същност, процедура, оспорване.

Тема 8. Осиновяване.

Изисквания за допускане относно личността на осиновяващия и осиновявания. Лица, чието съгласие е необходимо. Мнение за осиновяването. Форма на съгласието и мнението.

Производство по допускане на осиновяването.

Действие на осиновяването. Законодателно развитие. Задължително пълно осиновяване. Правопораждащо и правопрекратяващо действие на пълното осиновяване. Действие на непълното осиновяване.

Основания за прекратяване на осиновяването. Ред за прекратяване. Действие на прекратяването. Тема 9. Родителски права и задължения.

Единство на права и задължения. Права относно личността на децата - определяне на името, местоживеенето, възпитанието и др. Представителство и попечителско съдействие на родителите. Ограничаване на родителските права - предпоставки, същност, ред. Лишаване от родителски права - предпоставки, ред, последици. Изменение на наложените мерки.

Мерки за закрила на детето – понятие и видове. Органи за закрила на детето. Мерки за закрила в семейна среда. Настаняване на детето извън семейството.

Тема 10. Задължение за издръжка.

Същност на задължението (правото) за издръжка. Предпоставки за възникване. Ред на задължените и оправомощени лица.

Определяне на размера и изплащане на издръжката. Изменение и отпадане на издръжката.

Особени видове издръжка – издръжка на ненавършили пълнолетие деца, издръжка на пълнолетни учаци се; издръжка между бивши съпрузи.

Тема 11. Унищожаемост на брака.

Понятие за нищожен и унищожаем брак. Съпоставка с унищожаемостта на сделките в гражданското право.

Предпоставки за унищожаемостта - нарушения по чл.12 и 13 СК, заплашване. Възможност за саниране на брака. Легитимирани лица по исковете за унищожаване.

Последици на унищожаването. Значение на недобросъвестността.

Тема 12. Развод.

Понятие за развод. Историческо развитие на законодателството по въпроса за допустимостта и основанията за развод.

Дълбокото и непоправимо разстройство на брака - състояние, обуславящо допускането на развода по исков ред.

Произнасяне на съда по въпроса за вината на съпрузите. Значение на вината за последиците от развода. Значението на вината за допускането на развода (чл.99, ал.4 СК).

Продължаване на делото за развод от наследниците.

Развод по взаимно съгласие. Изисквания относно съгласието за развод. Значението на пороците на волята.

Съдържание на споразумението между съпрузите. Същност на споразумението. Утвърждаване от съда. Възможност за пререшаване на въпросите.

Тема 13. Последици от развода.

Лични последици в отношенията между бившите съпрузи.

Прекратяване на съпругеската имуществена общност. Възможност за определяне на по-голям дял на единия от съпрузите. Право на съпруга да претендира част от стойността на личното имущество на другия съпруг.

Отпадане на завещателни разпореждания и отмяна на дарения между бивши съпрузи.

Ползването на семейното жилище след развода.

Упражняване на родителските права върху ненавършилите пълнолетие деца след развода. Мерки относно личните отношения между децата и другия родител. Възможност за пререшаване на въпроса за упражняването на родителските права.

Тема 14. Настойничество и попечителство.

Понятие и необходимост от института.

Орган по настойничеството и попечителството. Назначаване на настойнически съвет, попечител и заместник-попечител.

Права и задължения на настойника, членовете на съвета, попечителя и заместника му относно личността и имуществото на детето.

Отчет и отговорност.

Тема 15. Понятие за наследяване, наследодател, наследник, наследство.

Понятие за наследствено право. Развитие на българското наследствено право.

Наследствено правоприемство – отграничение от другите случаи на правоприемство.

Наследството като предмет на наследяване. Време и място на откриване на наследството – значение.

Кой може да бъде наследодател. Юридическите лица и държавата като наследници. Наследник – физическо лице. Право на наследяване. Недостойнство за наследяване - предпоставки, последици. Отпадане последиците на недостойнство.

Съдържание на наследството. Откриване на наследството.

Тема 16. Наследяване по закон.

Понятие за наследствен ред. Значението на степента родство с наследодателя.

Определяне на наследствените дялове.

Наследственоправно положение на съпруга.

Наследяване по заместване.

Необходимост и приложно поле. Кръг на лицата, които могат да наследяват по заместване.

Съпоставка между наследяването по заместване и наследствената трансмисия.

Особени правила за наследяване по закон.

Получаване на наследството от държавата и общините.

Тема 17. Наследяване по завещание.

Характеристика на завещателния акт. Активна и пасивна способност при завещанието.

Необходимо съдържание на завещанието - посочване на наследник и на предмета на завещанието. Общи и частни завещателни разпореждания. Модалитети при завещанието.

Нотариално завещание. Компетентен нотариус, участници в производството, процедурни правила.

Саморъчно завещание – изисквания за действителност.

Изрична и мълчалива отмяна на завещанието. Отмяна на завет.

Основания за нищожност на завещанието.

Унищожаемост на завещанието – предпоставки, ред за унищожаване.

Наследници със запазена част. Възстановяване на запазената част.

Изпълнител на завещание.

Тема 18. Приемане и отказ от наследство.

Придобиване на наследството. Изрично и мълчаливо приемане. Действие на приемането. Срок за приемане по закон (до 1992г.) и определен от съда.

Срок и ред за приемане на наследството по опис. Лица, които приемат наследството само по опис.

Задължения на наследника, приел по опис. Последици от приемането по опис.

Отказ от наследство – понятие и форма. Правни последици. Унищожение на отказа от кредиторите на наследника.

Наследствена трансмисия. Ограничението за наследниците на последващ съпруг - чл.9а ЗН.

Тема 19. Отношения по повод наследството. Делба.

Управление на наследствените имоти. Разпореждане с дял или с конкретна вещ.

Отговорност за задълженията и заветите. Отговорност на заветниците.

Отделяне на наследственото имущество.

Понятие за делбата, уредба. Условия за действителност на делбата.

Доброволна делба.

Съдебна делба.

Делба-дарение и делба-завещание.

КУРСОВА ЗАДАЧА

Предлага се списък от задачи, които се разработват от студентите през семестъра.

Защитата се провежда в края на семестъра.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Работата на студентите се оценява през семестъра с текуща оценка. Тя се формира от три елемента:

- резултатите от проведен тест
- резултати от решаване на казус
- резултата от защитата на курсовата задача

Семестриалният изпит е в две части:

- първа част – писмено решаване на казуси
- втора част – устен – събеседване по тема

При формиране на крайната оценка се взема предвид и текущата оценка на студента.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Ненова, Л., Семейно право на Република България, София, 2009г.
2. Тасев, Хр., Българско наследствено право, София, 2004г.
3. Матеева Ек., Семейно право на Република България, Варна, 2009
4. Цанкова, Ц., Марков М., Коментар на новия Семейен кодекс, 2009
5. Станева, А., Брачният договор, 2009
6. Марков, М., Семейно и наследствено право, помагало, София, 2011г.

LW 302

СЕМЕЙНО И НАСЛЕДСТВЕНО ПРАВО

Лектор: проф.д-р Симеон Тасев

1. Понятие за семейно право.
2. Брак – понятие и сключване.
3. Условия и пречки за брак - общи положения.
4. Пълнолетието като условие за брак. Двубрачие.
5. Болести, родство и осиновяване като пречки за брак.
6. Лични отношения между съпрузите. Обща характеристика на имуществените отношения. Режими.
 7. Съпружеска имуществена общност.
 8. Лични имущества на съпрузите при режим на общност.
 9. Управление и разпореждане с общи и лични имущества на съпрузите при режим на общност.
 10. Режим на разделност.
 11. Договорен режим - брачен договор.
 12. Унищожаемост на брака – понятие и действие на унищожаването.
 13. Причини и ред за унищожаване на брака.
 14. Развод – общи положения.
 15. Развод по исков ред.
 16. Развод по взаимно съгласие.
 17. Лични последици от развода.
 18. Последици от развода относно имуществената общност.
 19. Други имуществени последици от развода.
 20. Последици от развода, свързани с децата.
 21. Произход - понятие. Произход от майката.
 22. Предположение за бащинство на съпруга.
 23. Иск за дирене на бащинство
 24. Припознаване.
 25. Родство. Сватовство.
 26. Осиновяване – условия и необходими съгласия.
 27. Ред за извършване на осиновяването.
 28. Действие на осиновяването.
 29. Прекратяване на осиновяването.
 30. Права и задължения на родителите по отношение личността и имуществото на децата.
 31. Ограничаване на родителските права. Лишаване от родителски права.

32. Мерки за закрила на детето
33. Задължение за издръжка.
34. Особени видове издръжка.
35. Настойничество и попечителство.
36. Понятие за наследствено право.
37. Наследяване. Наследство – съдържание, откриване на наследството.
38. Наследодател. Наследник и заветник. Право нанаследяване.
39. Способност за наследяване. Недостойнство.
40. Наследяване по закон – кръг и ред на наследниците.
41. Размер на наследствените дялове.
42. Наследственоправно положение на съпруга.
43. Наследяване по право на заместване.
44. Особени права на наследниците по закон и по завещание.
45. Преминаване на имуществото към държавата и общините.
46. Завещание – понятие и характеристика.
47. Активна и пасивна способност при завещанието.
48. Съдържание на завещанието.
49. Нотариално завещание.
50. Саморъчно завещание.
51. Ограничение на завещателната свобода. Възстановяване на запазена част.
52. Отменяне на завещанието.
53. Нищожност на завещанието.
54. Унищожаемост на завещанието.
55. Изпълнител на завещанието.
56. Приемане на наследството.
57. Приемане на наследството по опис.
58. Отказ от наследство.
59. Наследствена трансмисия.
60. Отношения между сънаследниците – наследствена общност.
61. Отношения между наследниците и третите лица – отговорност за задълженията и заветите.
62. Делба на наследство – общи положения, видове, действие.
63. Доброволна делба.
64. Съдебна делба.
65. Разпределяне на имуществото между наследниците, извършено приживе на наследодателя.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

7. Ненова, Л., Семейно право на Република България, София, 2009г.
8. Тасев, Хр., Българско наследствено право, София, 2004г.
9. Матеева Ек., Семейно право на Република България, Варна, 2009
10. Цанкова, Ц., Марков М., Коментар на новия Семейен кодекс, 2009
11. Станева, А., Брачният договор, 2009
12. Марков, М., Семейно и наследствено право, помагало, София, 2011г.

Август, 2016г

FAMILY AND HEREDITARY LAW

ANNOTATION

The Family Law is one of the obligatory disciplines, which should be mastered by law students. This is the next step towards mastering the Material Civil Law. The subject is related to the other parts of Civil Law – common part, Property Law, Contract Law, as well as, Trade Law.